

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿನ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ

ದೀಪಾ ಲಗಲಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

ಬಸವೇಶ್ವರ ಕಲಾ ಮತ್ತು

ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ

ಬಸವನಬಾಗೇವಾಡಿ.

Article Link: <https://aksharasurya.com/2024/03/deepa-lagali.php>

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10775095>

ABSTRACT:

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನವು ಕಂಬಾರರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮನದ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕಂಬಾರರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಜೈವಿಕ ಪತ್ರಗಳಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಳವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕುಟುಂಬದೊಳಗಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ನಾಟಕಗಳ ಆಶಯಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯಾದರೂ, ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಂಬಾರರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಪಾತ್ರಗಳು ಸಿತ್ಯಪ್ರಭುತ್ವದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿರೋಧಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಗೌಡರು ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಿತ್ಯಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಅಭಾಗಲಬ್ಧ ಜೀವಿಗಳಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಪುರುಷನ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ನಾಟಕದ ಗೌಡ್ಡಿ ಹರಕೆಯುಕುರಿ ನಾಟಕದ ಗೌಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯ ಅಂತರಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

KEYWORDS:

ತಾಯನ, ಆಕರ್ಷಣೆ, ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯ, ಅಪಶಕುನ, ಗೌಡನ ರಾಕ್ಷಸತ್ವ, ಅನೈತಿಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ, ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ ಅವರು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಲೇಖಕರೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅರವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ತೊಡಗಿದ ಇವರು ಕಾವ್ಯ-ಕಾದಂಬರಿ-ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಕಾಲವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವವಾಗಿದೆ.

ಕಂಬಾರರ 'ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗೌಡ್ಡಿ ತಾಯ್ತನದ ಹಂಬಲಕ್ಕಾಗಿ ಆಳು ಬಸವಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಈ ವಿಷಯ ಗೌಡನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಈ ಸಂಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಗೌಡ್ಡಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಳತೀರದು. ಅದೇ ರೀತಿ 'ಹುಲಿಯ ನೆರಳು' ನಾಟಕದ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ಕೂಡ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಮೀಪ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕಂಬಾರರ 'ಹರಕೆಯ ಕುರಿ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಶಿಕ್ಷಿತಳಾದ ಸರೋಜಳು ಕೂಡ ಕುತಂತ್ರಿ ರುದ್ರಪ್ಪನ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಗಂಡನ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಕಂಬಾರರ ಬಹುತೇಕ ನಾಟಕಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯ ಸುತ್ತವೇ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಮಹಿಳಾ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿಯೂ ಕಂಬಾರರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯ ಧ್ವನಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಕಂಬಾರರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ತ್ರೀಯರು - ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರು

1. ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ: ಗೌಡ್ಡಿ

ಜೋಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗೌಡ್ಡಿಯ ಪಾತ್ರವು ಸ್ತ್ರೀ ಸಹಜವಾದ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಊರಿನ ಒಡೆಯನಾದ ಗೌಡನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಮಡಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮಗುವಿಲ್ಲದೇ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಮುಗ್ಧ ಸ್ವಭಾವದವಳಾದ ಗೌಡ್ಡಿ ನೋಡಿದವರ ಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಮೋಹಕ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಹಜ ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಗೌಡ್ಡಿ ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆಯಲುತ್ಸುಕಳಾಗಿ ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಭಾಗವತನಿಂದ ಇಸಿದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಸೂಳೆ ಶಾರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ಬೇಡಿ ತನ್ನ ತಾಯ್ತನದ ಹಂಬಲವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು

ಪಡೆಯಲುತ್ಸಕಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಗೌಡನು ಪೌರುಷಹೀನ ಎಂಬುದನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಶಾರಿ ಗೌಡಿಗೆ ತಿಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಗೌಡಿಗೆ ಶಾರಿಯ ಮನವೊಲಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ತರುತ್ತಾಳೆ.

ಗೌಡಿಗೆ ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ದಿನ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಬೇಗನೆ ಮನೆಗೆ ಬರಲು ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಮೊದಲು ಬೇಡ ಅಂದರೂ ಗೌಡ ಕೊನೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಬರಲು ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. ಇತ್ತ ಪೂಜೆಯ ಸಕಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಗೌಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿ ಹೋದರೂ ಗಂಡ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಳು ಗೌಡಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಗೌಡನು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಊಟ ಮತ್ತು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ತರಲು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಗೌಡಿಗೆ ಗಂಡನ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ತಾಳುತ್ತಾಳೆ. ತುಸು ಸಮಯದ ನಂತರ ಊಟ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಾನೇ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವವನು ಗೌಡನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮಲಗಿದವನು ಗೌಡನಾಗಿರದೇ ಊರಿನ ಯುವಕ ಬಸಣ್ಣನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ಅವನಿಗೆ ಊಟ ಬಡಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಬಸಣ್ಣ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಎರಗುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಗರತಿಯೆಂದು, ತನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಿರುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಬಸಣ್ಣ ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ಊಟ ಮಾಡಿ ಹೇಗೆ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಾನೆ. ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ತನ್ನನ್ನು ಕೂಡುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಸಣ್ಣ ಗೌಡನ ಬಗ್ಗೆ ಊರಿನ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಮಾತನಾಡುವ ವಿಷಯ ಅಲ್ಲದೆ ಈಗ ಅವನು ಗುರುಪಾದನ ಮಗಳು ನಿಂಗಿಯ ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಗಿಣಿಯ ಕೂಗು ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಗೌಡಿಗೆ ಕೇಳಿದಾಗ, ಅದರ ಚಿಂತೆ ನಿನಗೇಕೆ? ಎಂದು ಪ್ರತಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ನೀನು ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಂಬಲ ಹಾಗೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಗೌಡಿಯಲ್ಲಿ ಅದುಮಿಟ್ಟ ಬಯಕೆಗಳು ಬಸಣ್ಣನಿಂದಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತವೆ. ಬಸಣ್ಣ ಗೌಡಿಯರು ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಬ್ಬರ ಕೂಡುವಿಕೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಉಳುವವನೆ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಘಟನೆ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಸಣ್ಣ ಗೌಡಿಯರ ಸಂಬಂಧ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಗೌಡಿಗೆ ಗರ್ಭದ ರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನಿಂಗಿಯ ಹಿಂದೆ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವ ಗೌಡನಿಗೆ ಗುರಾನಿಂದ ಗೌಡಿಗೆ ಗರ್ಭಧರಿಸಿರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಬಸಣ್ಣನೇ ಕಾರಣವೆಂದು

ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಗೌಡ ಹೊಂಚು ಹಾಕಿ ಬಸಣ್ಣನನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲಿರುವ ವಿಷಯ ಗೌಡಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ತನಗೆ ತಾಯ್ನದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡಿದ ಅವನಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಹೇಳಲು ರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಬಸಣ್ಣ ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗುವಂತೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೇ ಗೌಡಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಗೌಡ ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರೊಂದಿಗೆ ಬಂದು ಬಸಣ್ಣನನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಗೌಡಿಗೆ ನಾಟಕದುದ್ದಕ್ಕೂ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಅಪ್ಪಟ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಸಹಜ ಬಯಕೆಯಿಂದಾಗಿ ತಾಯಿಯಾಗಲು ವ್ಯಭಿಚಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೂ ಅವಳು ನಾಟಕದ ಓದುಗರ ಮನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ.

2. ಹುಲಿಯ ನೆರಳು: ಗೌಡಿಗೆ

ಶಿವಾಪುರ ಗೌಡನಾದ ರಾಯಗೊಂಡನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿರುವ ಗೌಡಿಗೆ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾಯಕಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಊರಿನ ಕಂಟಕಪ್ರಾಯವಾಗಿರುವ ಹುಲಿಯ ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಿರುವ ಗೌಡನನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ರಾತ್ರಿ ನನಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೆ ಅವನು ಬೇಡರೊಂದಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತಳಾಗಿ ಗೌಡಿಗೆ ಕುಳಿತ ರುವಾಗಲೇ ಪಾರಿ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಊರಿನ ಹಿರಿಯಜ್ಜನಾದ ಕರಿಯಜ್ಜನಿಗೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅಪಶಕುನಗಳು ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ಗೌಡಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವಳು ತನ್ನ ಕನಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಗೌಡ ತನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳದೇ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹೋದನೆಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ.

ಸಂಜೆಯಾದರೂ ಗೌಡ ಬೇಟೆಯಿಂದ ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಬಾರದಾದಾಗ ಆತಂಕದಿಂದ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಾ ಹೊರಗಡೆಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಗೌಡನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದವರು, ಗೌಡ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲ ಮಲಗಿದ ಮೇಲೆ ಗೌಡನ ವೇಷ ಹಾಕಿದವನೊಬ್ಬ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಗಂಡನೇ ಮರಳಿ ಬಂದನೆಂದು ಗೌಡಿಗೆ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದವನು ನಿಜವಾದ ಗೌಡನಾಗಿರದೆ ಗೌಡನನ್ನು ಕೊಂದು ಅವನ ವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ರಾಕ್ಷಸನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಅವಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಗೌಡಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವನು ತನ್ನ ಗಂಡನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ದಾಂಪತ್ಯ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಮುಂದೆ

ಗರ್ಭಧರಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಗೌಡಿಯ ದೇಹ-ಮನಸ್ಸುಗಳೆರಡೂ ರಾಕ್ಷಸ ಗೌಡನ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಬತ್ತಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಗಂಡನ ಅಸಹಜವಾದ ವರ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತದೆ. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಪ್ರೌಢ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಗನಿಗೂ ತನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಊರ ಹಿರಿಯನಾದ ಕುರಿಯಜ್ಜನೂ ಗೌಡನಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಬಗ್ಗೆ ರಾಮಗೊಂಡನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ರಾಮಗೊಂಡ ತನ್ನ ಸಂಶಯ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅವಳು ಆ ಸಂಶಯವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಇದು ಕನ್ನಡ ಮನಿ, ಇಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆಲ್ಲ ಎರಡೆರಡು ನೆರಳುಗಳಿವೆ ಎಂದು ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಘಾಸಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಗೌಡಿಯು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ರಾಮಗೊಂಡನನ್ನು ನೋಡಿ, ತನ್ನ ಗಂಡನೇ ಬಂದನೆಂದು ಭ್ರಮಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಯ್ ಗೌಡ್, ಯಾವಾಗ ಬಂದೀ, ಅಂದ ಬ್ಯಾಟಿಗೆ ಹೋದಾವ ಇಂದ ಬಂದೀ? ಸನೇಕ ಬಾ ಹಂಗ್ಯಾಕ ದೂರ ನಿಂತಿ, ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತ ಮಗನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ತಬ್ಬುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ನಾನು ಮಸಾರಿನೆಲಾ ಆಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವನು ಮೋಡ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಮಳಿಯಾಗಿ ತುಂಬಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲದೇ ತನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಮಗು ಹುಲಿಯ ಹಾಲನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದೆಯೆ? ಎಂದು ಒಗಟಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಸತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತ ರಾಮಗೊಂಡ ತಾಯಿಯ ಆಸೆ ನೆರವೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹುಲಿಯ ಹಾಲು ತರಲು ಕುಡುಗೋಲು ಹಿಡಿದು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಕ್ಷಸ ಗೌಡ ಹುಲಿಯಾಗಿ ಬಂದ ರಾಮಗೊಂಡನಿಗೆ ಹಾಲು ನೀಡುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲೆತ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹುಲಿಯನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವ ಅವನು ಹಾಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ತಂದೆಯ ಭೂತ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಿಣಿಯರು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಮಗ ರಾಮಗೊಂಡನನ್ನು ರಾಕ್ಷಸಗೌಡ ಗೌಡಿಯ ಮುಖಾಂತರವೇ ನಾಶಗೊಳಿಸಲೆಡುತ್ತಿರುವುದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅವಳನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರಾಕ್ಷಸನ ಮಾಯಾವಿ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಗನಾದ ರಾಮಗೊಂಡನಿಂದಲೇ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿರುವ ಮಗುವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲದೆ ರಾಮಗೊಂಡನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿ

ಕೀಲು-ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಇರಿಯುವ ಕೊಂಬುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ರಾಕ್ಷಸ ಗೌಡನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಯಕ್ಷಿಣಿಯರಿಂದ ಪಡೆದಿರುವ ಅವು ರಾಕ್ಷಸ ಗೌಡನ ಸ್ವರ್ಜವಾದ ಕೂಡಲೇ ಶಕ್ತಿಗುಂದುತ್ತದೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ರಾಮಗೊಂಡನೂ ಕೂಡ ಶಕ್ತಿಹೀನನಾಗಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಾನೆ. ರಾಕ್ಷಸ ಗೌಡ ತನ್ನ ಅಟ್ಟಹಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಂಬಾರರು ರಾಕ್ಷಸ ಪುರುಷ ವೇಷದ ಗೌಡ ಗೌಡಿಯನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

3. ಸಿರಿ ಸಂಪಿಗೆ: ಸಿರಿ ಸಂಪಿಗೆ

ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾಯಕಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ರಾಜಮಾತೆ ಮಾಯಾವತಿ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಇವಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಇವಳನ್ನು ವರಿಸಿರುವ ಶಿವನಾಗದೇವ ಮದುವೆಯಾದ ದಿನದಿಂಲೇ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೂಡಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವಳು ದುಃಖ ತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಕೈ ಹಿಡಿದ ಗಂಡನ ವರ್ತನೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿ ಅವನ ಸಾಮಿಪ್ಯದಿಂದ ವಂಚಿತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆಯನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿವೊಬ್ಬ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಗಂಡನು ಸೀಳಿಕೊಂಡಾಗ ಅವನ ಬಾಗಾದಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಕಾಳಿಂಗನೆಂಬುದು ಆಮೇಲೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಸಾಮಿಪ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ದೂರವಾಗುವಂತೆ ನಿವೇದಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ, ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಅವಳ ಅಂತರಂಗ ಅವಳಿಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ಅವನಿಗಾಗಿ ತುಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ತಾನು ಶೀಲವಂತ ಗರತಿಯೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಕಾಳಿಂಗನಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಕಾಳಿಂಗ ಇದಾವುದಕ್ಕೆ ಜಗ್ಗದೇ ಹೋದಾಗ ರಾಜಮಾತೆಯನ್ನು ತಾಯೀ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜಮಾತೆ ಅಂತಃಪುರ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಬಂದು ನೋಡಿದರೆ, ಅವನು ಶಿವನಾಗದೇವನ ರೂಪ ಧರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ರಾಜಮಾತೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೊರಹೋದಾಗ ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆಗೆ ದಿಕ್ಕೇ ತೋಚದಾಗುತ್ತದೆ. ಇವಳಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ ಕಾಳಿಂಗನೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವನೊಂದಿಗೆ ದೇಹ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಸುಖ ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ.

ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ ಗರ್ಭಧರಿಸಿದ ಸುದ್ದಿ ಶಿವನಾಗದೇವನಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ ಗರ್ಭಧರಿಸಿರುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗುತ್ತದೆ.

ಅವಳನ್ನು ಸಂಶಯದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆಯು ತನ್ನ ಪಾವಿತ್ರವನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸಲು ನಾಗದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಾಗದಿವ್ಯ ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಕೈಕೊಂಡ ದಿವ್ಯ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು ಕಾಳಿಂಗನು ಸಹಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಾವನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಾಗದಿವ್ಯ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ತಾನು ಪರಿಶುದ್ಧಳು ಎಂದು ಸಾರುತ್ತಾಳೆ. ಸೇರಿದ ಸಭಾಸದರು ಮತ್ತು ರಾಜಮಾತೆಯರಿಂದ ಶುಭ ಹಾರೈಕೆಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಯುವರಾಜ ಶಿವನಾಗದೇವ ಮತ್ತು ಚಿಂತೆಗೊಳಲಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ ಗಂಡುಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ತೂಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕಾಳಿಂಗ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಲೆತ್ತಿಸುವ ಅವನನ್ನು ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ ತಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಅವನ ಸಹವಾಸದಿಂದಲೇ ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆದ ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ ಈಗ ಅವನ ಒಡನಾಟ ಸೇರದಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಲು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆಯು ಅಂತಪುರದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಆಲಿಸುವ ಶಿವನಾಗದೇವ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ ಕಾಳಿಂಗನಿಗೆ ತೆರೆಯುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ ಕಾಳಿಂಗನಿಗೆ ಬಚ್ಚಲು ಹರಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವಂತೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಶಿವನಾಗದೇವ, ಈ ಅನೀತಿಗೆ ಕಾರಣರಾರು? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನ ಅನೀತಿ ನೀವು ದೇಹ ಮರೆತು ದೇವರು ಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸಿದಾಗಲೇ ಶುರುವಾಯ್ತು ಪ್ರಭು, ನೀವು ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಸರಿದು ಹೋದಿರಿ ಮಲಗಿ ಜಂತಿ ಎಣಿಸುತ್ತ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ನೀವು ಸರಿದು ಹೋದದ್ದು ಗೊತ್ತಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ.

ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹುಡುಕಿದೆ, ಅರಮನೆಯ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ನೀವಾಡಿದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ನೀವು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ನೀವು ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಿಡಿದು ದೇವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ನಾನು ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಿಡಿದೆ. ನನ್ನ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದೇವರಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿರೋ ದೇವರಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪೇ? ನಾನಾಗಲೇ ಅರ್ಧ ವಿಧವೆ ಸದಾ ಅರ್ಧ ವಿಧವೆಯಾಗಿರುವ ದುಃಖ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದು ಪ್ರಭು, ನೀವು ಸೀಳಿಕೊಂಡಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಸೀಳಿ ಬಿಟ್ಟೀರಿ ನೀವೆದು ರಿಗಿದ್ದಾಗ ದೇಹ, ಅವನೊಂದಿಗಿದ್ದಾಗ, ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಮನಸ್ಸು ಹೀಗೆ ಸದಾ ಅರ್ಧ ವಿಧವೆಯಾಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಿದೆಯೆಲ್ಲಾ ಅದರಂಥಾ ಹಿಂಸೆ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲಾ. ನನಗೆ ದುಃಖ ಎಂದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಅರ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲಾ, ಒಂಟಿ ನಾನು.

ಒಂಟಿತನಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಜೊತೆಗಾರನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತೇನೆ. ಸಿಕ್ಕೋರೆಲ್ಲ ಅರೆ ಮಾನವರು, ಅರೇಮಾನವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳೇ ನಾನು? ಪೂರ್ಣಲಿಂಗ ಶಿವಲಿಂಗ ದೇವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹುಡುಕಿ ಹೊರಟವಳು. ಆದರೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಅಪೂರ್ಣಕ್ಕೆ ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಕೂಸು ಇದು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ವಿಧವೆಗೆ, ಅಕ್ರಮ ಸಂತಾನ ಹೆತ್ತವಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕಂತ ಬಂದಿರಲ್ಲವೇ? ಇಗೋ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ನಡೆದ ಘಟನೆಯೆಲ್ಲವನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅವಳದೇನು ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ವತಃ ಗಂಡನೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಸಾಯುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ವಿಧವೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಾಳೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ. (2020). ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ. ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ. ಬೆಂಗಳೂರು.
2. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ. (2004). ನೆಲಸಂಪಿಗೆ (ಕಂಬಾರರ ನಾಟಕಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸಂಕಲನ). ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ. ಬೆಂಗಳೂರು.
3. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ. (2014). ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ. ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ. ಬೆಂಗಳೂರು.
4. ವಿಸಾಜಿ ವಿಕ್ರಂ. (2001). ಕಂಬಾರರ ನಾಟಕಗಳು (ಸಂ). ಸಂಚಯ ಪ್ರಕಾಶನ. ಬೆಂಗಳೂರು.